

## **Θέμα: Βασικά σημεία της σύσκεψης για την Ανώτατη Εκπαίδευση**

### I. Μεταπτυχιακές σπουδές και έρευνα

#### A. Μεταπτυχιακές σπουδές

Το σχέδιο νόμου καταστρώνει ένα έντονα γραφειοκρατικό και δυσκίνητο πλαίσιο (άρθρο 2 - οργανωτική δομή και διάρθρωση μεταπτυχιακών σπουδών, άρθρο 3 παρ. 4, 5, 8, 9 και 10 - έγκριση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, άρθρο 5 - ανανέωση λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και άρθρο 9 - εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και χορήγηση Διδακτορικού Διπλώματος). Ορισμένες βασικές επιλογές του δεν αποτυπώνουν έτσι το πνεύμα της καλώς νοούμενης πλήρους αυτοδιοίκησης που διασφαλίζει το Σύνταγμα για τα ΑΕΙ και εμποδίζουν την ευελιξία τους (όχι βέβαια ασυδοσία και αδιαφάνεια) για την οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών.

Η πρόβλεψη ενός μόνο Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών σε κάθε Τμήμα (άρθρο 2 παρ. 1) δεν εγγυάται την αποδοτική λειτουργία τους, ενώ ο (οργανωμένος) διδακτορικός κύκλος (άρθρο 2 παρ. 5 και άρθρο 3 παρ. 5β) φαίνεται να είναι πολυτελής επιλογή (άρθρο 3 παρ. 7). Στη δομή που διαμορφώνεται, το ίδιο προσωπικό καλείται να επωμισθεί το πρόγραμμα των βασικών σπουδών (κάποτε κορμού και κατευθύνσεων), το μεταπτυχιακό πρόγραμμα και το διδακτορικό κύκλο.

#### B. Έρευνα

Οι ρυθμίσεις για τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (ΕΠΙ) είναι επίσης γραφειοκρατικές και δυσκίνητες (άρθρα 16-23).

#### Γ. Νέα όργανα

Τα νέα (κοινά) όργανα σε επίπεδο Τμήματος, Πανεπιστημίου και Υπουργείου είναι αναγκαία για την οργάνωση και την εύρυθμη λειτουργία τόσο των μεταπτυχιακών σπουδών όσο και της έρευνας. Η συνάρθρωση όμως των

αρμοδιοτήτων τους συγκροτεί ένα σύστημα δυσκίνητο με έντονα συγκεντρωτικό χαρακτήρα.

## II. Δια βίου εκπαίδευση

Το προσχέδιο νόμου περιέχει λεπτομερειακές ρυθμίσεις (άρθρο 4 - προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης και 5 - όργανα διοίκησης των Ινστιτούτων δια βίου Εκπαίδευσης), ενώ άλλες αναμένεται να προκαλέσουν κριτική (ιδίως, άρθρο 4 παρ. 4 α' - χορήγηση πτυχίου, ισότιμου ΑΕΙ ή ΤΕΙ, σε όσους παρακολουθούν πρόγραμμα δια βίου εκπαίδευσης και 10 παρ. 1 γ' - προσλήψεις διδασκόντων που δεν διαθέτουν τα προβλεπόμενα για τα ΑΕΙ τυπικά προσόντα και προέρχονται από την αγορά).

Αποστολή της δια βίου εκπαίδευσης, όπως μεταξύ των άλλων την εκλαμβάνει το προσχέδιο νόμου, επιτελεί ουσιαστικά σήμερα το Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Για να διασκεδασθούν εντυπώσεις και κριτική (επανάδρυση εκ πλαγίου των ΠΣΕ), θα μπορούσε προς το παρόν να ενισχυθεί το Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ή να ιδρυθούν και άλλα Ανοικτά Πανεπιστήμια) και παράλληλα τα Πανεπιστήμια να προσφέρουν κάθε μορφής προγράμματα -κατά κυριολεξία- δια βίου εκπαίδευσης που δεν οδηγούν σε απονομή ισότιμου πτυχίου με τα πτυχία των κανονικών προγραμμάτων (άρθρο 4 παρ. 4). Η λύση αυτή επιτρέπει την άμεση οργάνωση διαφόρων προγραμμάτων και είναι εφικτή, αφού τα μέλη ΔΕΠ που υπηρετούν σήμερα δεν θα ήταν σε θέση να επωμισθούν τη διαχείριση ενός επιπλέον πλήρους, και μάλιστα ειδικών προδιαγραφών, προγράμματος σπουδών.

## III. Εθνικό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας

Το όργανο που θα έχει την ευθύνη της αξιολόγησης της ποιότητας πρέπει να συγκροτηθεί με τρόπο που αφενός να εγγυάται την εκπλήρωση της αποστολής του και αφετέρου να μην περιορίζει υπέρμετρα την αυτοδιοίκηση των πανεπιστημίων. Ως πιο πρόσφορη λύση φαίνεται η ίδρυση μίας ανεξάρτητης αρχής με συμμετοχή κατά πλειονότητα πανεπιστημιακών κύρους.

#### IV. Γενικά ζητήματα για τη δομή και τη λειτουργία των Πανεπιστημίων

Ο σχεδιασμός της πολιτικής στα παραπάνω ζητήματα και η αλλαγή των συνθηκών επιβάλλουν μια ευρεία, και όχι μόνο σημειακή, εξέταση της ισχύουσας νομοθεσίας. Ζητήματα αιχμής είναι ιδίως η ενίσχυση της οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλειας, η καθολική ψηφοφορία των φοιτητών για την ανάδειξη των εκπροσώπων τους, η ανασύνθεση των βασικών πανεπιστημιακών οργάνων και ο τρόπος εκλογής των μελών ΔΕΠ.

#### V. Διαδικασία για την επεξεργασία των σχεδίων νόμων

Η διαμόρφωση της πολιτικής στα παραπάνω ζητήματα προϋποθέτει την επεξεργασία βασικών θέσεων και τη διεξαγωγή συντονισμένου διαλόγου με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων. Οι θέσεις της κυβέρνησης και τα πορίσματα του διαλόγου θα αποτελέσουν την πρώτη ύλη για την επεξεργασία των σχετικών νομοσχεδίων.

Οι βασικές θέσεις, ιδίως για τη διά βίου εκπαίδευση και την αξιολόγηση, θα μπορούσαν να τεθούν υπόψη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ο.Κ.Ε.) για γνωμοδότηση. Εκτός αυτού, θα μπορούσε να συσταθεί μία επιτροπή με προσωπικότητες υψηλού κύρους για να εκφέρει τις απόψεις της στα υπόψη θέματα, θα έπρεπε δε να αναζητηθούν λύσεις για την πραγματοποίηση ενός εποικοδομητικού διαλόγου.

Αθήνα, 7 Οκτωβρίου 2002

## Διαγραμματοποίηση σημειώματος

- I. Μεταπτυχιακές σπουδές και έρευνα
  - A. Μεταπτυχιακές σπουδές
    - \* Γραφειοκρατικό και δυσκίνητο πλαίσιο
    - \* Εμποδίζεται η ευελιξία των ΑΕΙ στην οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών
    - \* Διδακτορικός κύκλος πολυτελής επιλογή, στην οποία αδυνατεί να ανταποκριθεί το υπάρχον προσωπικό των ΑΕΙ
  - B. Έρευνα
    - \* Γραφειοκρατικές και δυσκίνητες ρυθμίσεις
  - Γ. Νέα όργανα
    - \* Σύστημα δυσκίνητο και έντονα συγκεντρωτικό
- II. Δια βίου εκπαίδευση
  - \* Λεπτομερειακές ρυθμίσεις. Ορισμένες θα προκαλέσουν κριτική
  - \* Ανάθεση του έργου που επιτελεί σήμερα το Ανοικτό Πανεπιστήμιο με την απονομή ισότιμου πτυχίου με τα πτυχία των κανονικών προγραμμάτων σπουδών των ΑΕΙ
- III. Εθνικό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας
  - \* Ίδρυση ανεξάρτητης αρχής
- IV. Γενικά ζητήματα για τη δομή και τη λειτουργία των Πανεπιστημίων
  - \* Ενίσχυση της οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλειας
  - \* Καθολική ψηφοφορία των φοιτητών για την ανάδειξη των εκπροσώπων τους
  - \* Ανασύνθεση των βασικών πανεπιστημιακών οργάνων
  - \* Εκλογή μελών ΔΕΠ
- V. Διαδικασία για την επεξεργασία των σχεδίων νόμων
  - \* Επεξεργασία βασικών θέσεων από το Υπουργείο για τη διεξαγωγή συντονισμένου διαλόγου με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων

- \* Τα νομοσχέδια για τη δια βίου εκπαίδευση και την αξιολόγηση διαβιβάζονται στη Ο.Κ.Ε. για γνωμοδότηση
- \* Διατύπωση απόψεων από επιτροπή προσωπικοτήτων υψηλού κύρους

dis.B(1)/XI/MetaptErevna.doc/7.10.02/tp (β 6)